

آرزوی جبرئیل

آرزوی جبرئیل (۳۱) رسول گرامی اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم به امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام فرمود:

« یا علی، تمَنِّ جبرئیلَ اَنَ یَکونَ مِن بَنی آدمَ یَسبِحُ حِصال: و هی الصَّلَاةُ فی الجماعة، و مجالسةُ العلماء، و الصلح بین الاثنین، و إکرام الیتیم، و عیادة المریض، و تشییع الجنائزة، و سقي الماء فی الحَجِّ؛ فأحرص علی ذلک ـ ای علی، **جبرئیل** برای هفت عمل **آرزو کرد که از بنی آدم باشد: نماز جماعت**، همنشینِ علما، اصلاح بین مردم، نوازش یتیم، عیادت مریض، تشییع جنازه، آب دادن به حاجیان؛ پس تو در این کارها کوشا باش. (تحریرالمواعظ العدديه ص ۴۶۴)

آثار ترک مسجد و جماعت

تعدادی از مطالبی که در روایات این بخش آمده مربوط به زمانی است که یکی از ائمه معصومین حاکم ظاهری جامعه باشد، ولی با این‌حال آنچه ذکر شده نشان از اهمیت فوق‌العاده زیاد حضور در مسجد و شرکت در نماز جماعت دارد.

نماز او پذیرفته نخواهد بود

(۳۲) زراره و فضیل گفته‌اند که از امام باقر علیه‌السلام پرسیدیم: « آیا نماز جماعت فریضه (واجب) است؟»

حضرت فرمود: « اصل نماز، فریضه است، اما شرکت در جماعت فریضه نیست، بلکه سنّت رسول خدا است و هر کس بدون عذر و از راه بی‌اعتنائی به سنّت و بی‌توجهی به اجتماع مسلمین، نماز جماعت را ترک کند، نماز او پذیرفته نخواهد بود». (الکافی ج ۳ ص ۳۷۲)

لعنت خداوند

(۳۳) پیغمبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: «جبرئیل و میکائیل و اسرافیل و عزرائیل هر یک با هشتاد هزار فرشته نزد من آمدند و عرض کردند: یا محمد خداوند جبار تو را سلام داده و می‌فرماید به امت خود بگو هر که بمیرد در حالتی که دوری کند از جماعت بوی بهشت را نشنود اگر چه عمل او بیشتر از همه اهل زمین باشد که قبول نمی‌کنم از وی نافله و نه فریضه را. یا محمد ترک‌کننده نماز جماعت نزد من ملعونست و نزد فرشتگان ملعونست و به تحقیق که لعنت کرده‌ام ایشان را در تورات و انجیل و زبور و قرآن، و ترک‌کننده جماعت صبح و شام داخل می‌شود در لعنت خدا. یا محمد از ترک‌کننده جماعت قبول نمی‌کنم دعایی و فرو نمی‌فرستم بر وی رحمتی و ایشان پهلودان اَمّت تواند و اگر بیمار شوند دیدن مکن از ایشان و اگر بمیرند حاضر مشو بر جنازه ایشان و راه نمی‌رود بر روی زمین دشمن‌تر نزد من از ترک‌کننده جماعت. یا محمد امر کرده‌ام هر صاحب نفس و روحی را که بر ترک‌کننده جماعت لعنت کند و ترک‌کننده جماعت بدتر است از شارب‌الخمر و از آن که منع می‌کند طعام را از مردمان و از آن‌که می‌کشد مردمان را به‌غیر حق و از خورنده ربا و ترک‌کننده جماعت را در بهشت هیچ نصیبی نیست و او بدتر است از گورشکاف و مخنّث و بدتر است از بدگوی و بدتر است از گواه دهنده دروغ. یا محمد هر که بمیرد در حالی که دوری کند از جماعت داخل گردانم او را در دوزخ». (جامع‌الأخبار ص ۷۹)

مردن به مرگ جاهلیت

(۳۴) رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: «هر کس همسایه مسجد باشد و سه روز متوالی به‌جماعت حاضر نشود، پس لعنت خدا و جمیع فرشتگان و آدمیان (لَعْنَةُ اللَّهِ وَ الْمَلَائِكَةِ وَ النَّاسِ أَجْمَعِينَ ـ بقره/۱۶۱) بر او باد و اگر از زنی خواستگاری کرد به وی نکاح نکنید و اگر بیمار باشد از او دیدن نکنید و اگر جنازه او را تشییع کردند همراهی نکنید، آگاه باشید که او را نماز نیست، آگاه باشید که او را روزه نیست، آگاه باشید که او را زکات نیست، آگاه باشید که او را حج نیست، آگاه باشید که او را جهاد نیست و بمیرد به مرگ جاهلیت». (جامع‌الخبار ص ۷۹)

تهدید پیامبر اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم

(۳۵) در زمان پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بعضی از مردم در نماز خواندن در مسجد کندی و کاهلی می‌نمودند، ایشان فرمود: «نزدیک است که فرمان دهم تا بر در خانه کسانی که از نماز خواندن در مسجد خودداری می‌کنند هیزم بریزند و آن را آتش زنند و خانه‌هایشان بر سرشان بسوزد».

تهدید امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام

(۳۶) امام صادق علیه‌السلام در حدیث دیگری همین نکته را از امام علی علیه‌السلام نقل می‌فرمایند:

«به امیرالمؤمنین علیه‌السلام خبر رسید که گروهی برای نماز در مسجد حاضر نمی‌شوند. آن حضرت برای مردم سخنرانی کرده و در ضمن آن فرمودند: گروهی برای نماز خواندن با ما در مساجد حاضر نمی‌شوند، اینان حق ندارند با ما بخورند و بیاشامند و مشورت کنند و با ما ازدواج نمایند و نیز حق ندارند از بیت‌المال مسلمین استفاده کنند مگر این‌که در نماز جماعت حاضر شوند. نزدیک است اگر آن‌ها از کار خود دست برندارند فرمان دهم خانه‌های آنان را با آتش بسوزانند.

آن‌گاه امام صادق علیه السلام فرمود: مسلمانان از خوردن و ازدواج با آنان خودداری نمودند تا این‌که آنان در نماز جماعت مسلمین حاضر شدند».

اگرچه در تاریخ نمونه‌ای نداریم که پیامبر یا دیگر ائمه خانه کسی را به این دلایل سوزانده باشند و در این روایات هم گفته شده نزدیک است که چنین دستوری داده شود ولی همین مقدار تهدید از سوی خلیفه‌ی الهی نشان از اهمیت فوق‌العاده موضوع می‌دهد.

ستیز رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم با ترک‌کننده جماعت در قیامت

(۳۷) نبی مکرم اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: «در پذیرفتن دعوت موذن، توفیق و رحمت الهی است و پاداش آن بهشت است و کسی که این دعوت را پاسخ نگوید در روز قیامت با وی ستیز خواهم نمود. خوشا به حال آنان که ندای دعوت کننده‌ی به سوی خدا را پاسخ گفته و به سوی مسجد حرکت کنند و کسی این دعوت را پاسخ نمی‌گوید و به سوی مسجد حرکت نمی‌کند به جز مومنینی که اهل بهشتند». (بحارالانوار ج ۸۱ ص ۱۵۴)

غیبتش جایز است

(۳۸) پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: «نماز کسی که ـ جز به علتی(موجه) ـ در مسجد با مسلمانان نماز نگذارد نماز نیست، و جز از کسی که در خانه خود نماز گزارد و از جماعت ما کناره گیرد، از کس دیگری غیبت جایز نیست و هر که از اجتماع مسلمانان دوری گزینند، عدالت او ساقط می‌شود و قطع ارتباط با او واجب است و اگر خبر او به امام مسلمانان برسد، او را بیم می‌دهد و از این کار برحذر می‌دارد و هر که ملازم اجتماع مسلمانان باشد، غیبت کردن از او حرام و عدالت او ثابت است» (وسائل‌الشیعه ج ۸ ص ۳۱۷)

شکایت مساجد و سوگند خداوند

(۳۹) امام صادق علیه‌السلام فرموده‌اند: «مساجد نسبت به آن دسته از همسایگان خود که در مسجد حاضر نمی‌شوند به خداوند متعال شکایت نمودند. خداوند متعال به مساجد وحی فرمود: به عزت و جلالم سوگند یک رکعت نماز را هم از آنان قبول نخواهم کرد و در میان مردم عدالتی را از آنان آشکار نمی‌سازم. رحمت من آنان را شامل نمی‌شود و در بهشت همسایه و نزدیک به من نخواهند بود». (الأمالی للطوسی ص ۶۹۶)

نمازش پذیرفته نیست

(۴۰) امام‌علی علیه‌اسلام فرمود: «هر کس صدای اذان را بشنود و بدون عذر و علّت در نماز جماعت شرکت نکند، نماز او پذیرفته نخواهد شد». (الکافی ج ۳ ص ۳۷۲)

باسمه تعالی

اشاره

مهم‌ترین دستور دینی اسلام نماز است که از آن به ستون دین تعبیر شده است. از طرفی سفارشات اکیدی صورت گرفته است که این فریضه دینی در مسجد و به جماعت خوانده شود.

در نظر علمای دین یکی از نشانه‌های مهم تربیت دینی حضور مستمر در مسجد و شرکت در نماز جماعت است تا جایی که موفقیت مربیان تربیتی با میزان حضور متربیان در نماز جماعت اندازه‌گیری می‌شود.

به همین منظور با وجود آن‌که کتاب‌های متعددی در خصوص نماز، مسجد و نماز جماعت به رشته تحریر درآمده است بر خود فرض دانستیم که به صورت مختصر به گوشه‌ای از این مطالب و روایات اشاره‌ای گذرا داشته باشیم و فقط به نقل آن‌ها بسنده نماییم.

علت دستور به برگزاری نماز جماعت

۱) خداوند می‌فرماید: **« وَ أَقِمُوا الصَّلَاةَ وَ ءَاتُوا الزَّكَاةَ وَ ارْکَعُوا مَعَ الرَّاكِعین ـ** و نماز را بپا دارید، و زکات را بپردازید، و همراه رکوع کنندگان رکوع کنید (نماز را با جماعت بخوانید)» (بقره/۴۳)

۲) «جالب این‌که نمی‌گوید: نماز بخوانید، بلکه می‌گوید: **أَقِمُوا الصَّلَاةَ** (نماز را بپا دارید) یعنی تنها خودتان نمازخوان نباشید بلکه چنان کنید که آئین نماز در جامعه انسانی بر پا شود، و مردم با عشق و علاقه به سوی آن بیایند». (تفسیر نمونه ج ۱ ص ۲۰۹)

۳) از طرفی اذکار نماز به صورت جمع آمده است: نَعِد (تو را می‌پرستیم) اهدنا (ما را هدایت کن) ربنا (پروردگار ما) و…

این نشان می‌دهد که اولاً باید در جماعت باشد و ثانیاً برای همه دعا کنیم و در فکر هدایت همه باشیم و…

۴) امام رضا علیه‌السلام درباره علت دستور به برگزاری نماز جماعت فرموده‌اند:

«برای این که اخلاص و توحید و اسلام و عبادت خدا ظاهر و مکشوف و مشهود باشد چه آن‌که در اظهار آن‌ها بر اهل شرق و غرب حَجّت حقّ عزّوجلّ تمام می‌گردد و دیگر عذری برایشان باقی نمی‌ماند و دیگر آن که منافقی که نماز را خفیف و سبک می‌شمارد مجبور است آن‌چه را که ظاهراً اقرار دارد علناً و در دید و منظر همگان اداء کرده و از آن مراقبت نماید و این موجب قدرت و شوکت اسلام می‌گردد. و دیگر آن‌که در جماعت برخی از مردم برای بعضی دیگر و در حضور یکدیگر شهادت به اسلام می‌دهند و این امری است مطلوب و اضافه بر آن در سایه جماعت و حضور مردم به‌دور هم مساعدت بر نیکی و تقوی و منزجر شدن از بسیاری از معاصی حقّ عزّوجلّ تحقّق می‌یابد». (وسائل‌الشیعه ج ۸ ص ۲۸۷)

۵) و امام صادق علیه‌اسلام نیز فرمود: « نماز جماعت مقرر شد تا نمازگزار از بی‌نماز تشخیص داده شود». (وسائل‌الشیعه ج ۸ ص ۲۹۳)

۶) احکام: * حاضر نشدن به نماز جماعت از روی بی‌اعتنایی جایز نیست و سزاوار نیست انسان بدون عذر نماز جماعت را ترک کند.

* مستحب است انسان صبر کند که نماز را به جماعت بخواند و نماز جماعت از نماز اول وقت که فرادی یعنی تنها خوانده شود بهتر است و نیز نماز جماعتی را که مختصر بخوانند از نماز فرادی که آن را طول بدهند بهتر می‌باشد. (مسئله ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲)

این احکام بر اساس رساله حضرت امام خمینی(ره) آمده ولی نظر همه مراجع همین‌گونه است.

محسنات شرکت در مسجد و نماز جماعت

هدیه منحصر به فرد خدا

۷) پیامبر اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: «آمد جبرئیل با هفتاد هزار فرشته بعد از نماز ظهر و عرض نمود یا محمد به‌درستی که خدای تعالی می‌خواند تو را سلام و به‌هدیه فرستاده است به‌تو دو هدیه که به‌هدیه نفرستاده است آن را به‌هیچ پیغمبری قبل از تو».

فرمود که گفتیم: «یا جبرئیل چیست آن دو هدیه».

عرض کرد: «نماز پنج وقت در جماعت».

گفتم: «یا جبرئیل برای امت من در جماعت چیست؟»

گفت: «یا محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم:

چون دو نفر باشند بنویسد خدای تعالی برای هر یک به‌هر رکعتی (ثواب) صد و پنجاه نماز.

و چون سه نفر باشند بنویسد خدای تعالی برای هر یک به‌هر رکعتی (ثواب) دویست و پنجاه نماز.

و چون چهار نفر باشند بنویسد خدای تعالی برای هر یک به‌هر رکعتی (ثواب) هزار و دویست نماز.

و چون پنج نفر باشند بنویسد خدای تعالی برای هر یک به‌هر رکعتی (ثواب) هزار و سیصد نماز.

و چون شش نفر باشند بنویسد خدای تعالی برای هر یک به‌هر رکعتی (ثواب) دو هزار و چهار صد نماز.

و چون هفت نفر باشند بنویسد خدای تعالی برای هر یک به‌هر رکعتی (ثواب) چهار هزاروهشتصد نماز.

و چون هشت نفر باشند بنویسد خدای تعالی برای هر یک به‌هر رکعتی (ثواب) نه هزار و ششصد نماز.

و چون نه نفر باشند بنویسد خدای تعالی برای هر یک به‌ر رکعتی (ثواب) نوزده هزار و دویست نماز.

و چون بیشتر از ده نفر باشند، اگر جمیع دریاها و آسمان و زمین کاغذ شوند و درختان قلم و آدمیان و جنیان با فرشتگان نویسنده، قادر نباشند بر نوشتن ثواب یک‌رکعت از آن.

یا محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم یک الله اکبر که مؤمن آن را با امام جماعت درک کند بهتر است از هفتاد حج و هزار عمره غیر واجب.

یا محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم یک رکعت نماز که مؤمن با امام جماعت بخواند بهتر است از صدقه دادن صد هزار دینار طلا بر درویشان.

و یک سجده که مؤمن با امام جماعت بخواند بهتر است از عبادت یک سال.

و رکوعی که به‌جا آورد مؤمن با امام جماعت بهتر است از صد بنده که آزاد کند آن‌ها را در راه خدا.

و نیست بر آن‌که بمیرد بر جماعت پرسش و عذاب قبر و سختی روز قیامت.

یا محمد هر که دوست دارد جماعت را دوست دارد او را خدا و جمیع فرشتگان و آدمیان. (جامع‌الأخبار ص ۷۶)

هفتاد هزار حسنه در هر گام

۱) رسول خدا صلی‌الله علیه وآله وسلم فرمودند: «کسی که به قصد شرکت در نمازجماعت به سوی مسجد گام برمی‌دارد، خداوند متعال در مقابل هر گامی که برمی‌دارد، هفتاد هزار حسنه به او پاداش می‌دهد و به همین میزان نیز درجات وی بالا خواهد رفت و اگر در چنین حالی بمیرد خداوند متعال هفتاد هزار فرشته را مامور می‌نماید تا در قبر به دیدار او رفته وی را بشارت دهند و در تنهایی قبر انیس او بوده و تا روز قیامت برایش طلب آمرزش کنند». (وسایل‌الشیعه ج۵ ص۳۷۲)

دو برائت

۹) پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرموده‌اند: « مَنْ صَلَّى أَرْبَعِينَ يَوْمًا فِي الْجُمُعَةِ يُدْرِكُ التَّكْبِيرَ الْأَوَّلَى كُتِبَ لَهُ بَرَاءَتَانِ بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ وَ بَرَاءَةٌ مِنَ النَّفَاقِ – هر کس **چهل روز** نمازهای خود را با جماعت بخواند به‌طوری که تکبیره‌الاحرام را درک کند دو برائت آزادی برای او نوشته می‌شود: یکی نجات از نفاق و یکی نجات از آتش». این حدیث بدون کلمه « يُدْرِكُ التَّكْبِيرَ الْأَوَّلَى » نیز نقل شده است. (مستدرک‌الوسائل ج۶ ص۴۴۶)

پاکی از گناه

۱۰) رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: « مَنْ أَتَى الْجُمُعَةَ إِيمَانًا وَ اخْتِسَابًا اسْتَأْنَفَ الْعَمَلَ – کسی که با ایمان و برای خشنودی خدا به نماز جماعت حاضر شود، اعمال خود را از سر گرفته است». (ثواب‌الأعمال ص۳۷)

۱۱) و نیز امام باقر علیه‌السلام فرموده است: « سه چیز موجب کفاره گناهان است: وضو گرفتن در سحرهای سرد، رفتن شب و روز به نماز جماعت و مواظبت بر نماز جماعت». (خصال صدوق ج ۱ ص ۴۲)

محبوب‌تر از چهل سال عبادت

۱۲) پیامبر اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرموده‌اند: « إِنَّ صُفُوفَ أُمَّتِي كَصُفُوفِ الْمَلَائِكَةِ فِي السَّمَاءِ وَ الرَّكْعَةُ فِي الْجُمُعَةِ أَرْبَعٌ وَ عِشْرُونَ رَكْعَةً كُلُّ رَكْعَةٍ أَحَبُّ إِلَيَّ تَعَالَى مِنْ عِبَادَةٍ أَرْبَعِينَ سَنَةً – همانا صف‌های نماز جماعت امت من همچون صف‌های فرشتگان آسمان است و گزاردن یک رکعت با جماعت معادل بیست و چهار رکعت است که هر رکعت آن در نظر خداوند محبوب‌تر از **چهل سال عبادت** است». (مستدرک‌الوسائل ج۶ ص۴۴۶)

ثواب یک شهید در هر نماز

۱۳) پیامبر اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در آخرین خطبه‌ی خود درباره‌ی نماز جماعت چنین فرمودند: «کسی که به سوی مسجدی از مساجد خدا قدم بردارد، به ازای هر قدمی که بر می‌دارد (از لحظه بیرون آمدن از خانه تا به هنگام بازگشت) پاداش ده حسنه خواهد داشت و ده گناه (نیز) از نامه اعمال او پاک می‌شود و مقام و منزلت او را (در نزد حضرت حق) ده درجه بالا می‌برند. و کسی که بر آن باشد که در هر جا و در هر موقعیت و فرصتی، نماز خود را به جماعت بخواند، (در روز قیامت) جزو اولین گروه سبقت‌گیرندگان، با چهره‌ای‌روشن‌تر از ماه شب چهاردهم (بدر) به سرعت برق از پل صراط خواهد گذشت، و به ازای هر روز و یا شبی که توفیق شرکت در نماز جماعت را داشته است ثواب یک شهید را به او خواهند داد». (ثواب‌الأعمال و… ص۷۴۶)

ثواب هر نماز جماعت

۱۴) پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم به عثمان بن مظعون چنین فرمودند: «ای عثمان! هر کس نماز صبح را با جماعت بگذارد و سپس بنشیند و تا هنگام طلوع خورشید به ذکر و یاد خدا مشغول شود، برای او در بهشت هفتاد درجه است و فاصله میان هر دو درجه به اندازه مسافتی است که اسب گزیده با شتاب و تاخت در هفتاد سال بییماید. و هر کس نماز ظهر را با جماعت بگذارد برای او در بهشت عدن پنجاه درجه است که فاصله میان هر درجه به اندازه مسافتی است که اسب گزیده تیز رو در پنجاه سال طی کند. و هر کس نماز عصر را با جماعت بگذارد، برای او پاداشی معادل آزاد کردن هشت تن از فرزندان اسماعیل است که دارای زن و فرزند و سرپرست خانواده باشند.

و هر کس نماز مغرب را در جماعت بگذارد برای او پاداشی معادل حج و عمره پذیرفته شده است.

و هر کس نماز عشا را با جماعت بگذارد، برای او پاداشی همچون شب‌زنده‌داری شب قدر است». (روضه‌الواعظین ج ۲ ص۳۳۴)

استجابت دعا

۱۵) پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: « خداوند حیا می‌کند از بنده‌ای که پس از نماز جماعت از او چیزی سؤال کند و به‌او عطا نفرماید».

ثواب صف اول نماز جماعت

۱۶) امام کاظم علیه‌السلام فرمود: « إِنَّ الصَّلَاةَ فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ كَالْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَل – همانا نماز در صف اوّل جماعت مانند جهاد در راه خداوند عزّ و جلّ است». (من‌لایحضره‌الفقیه ج ۱ ص۳۸۵)

۱۷) پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرموده‌اند: « هر که برای خدا اذان گوید ثواب چهل هزار شهید و چهل هزار صدیق دارد و با شفاعت او چهل هزار نفر به‌بهشت روند. آگاه باشید چون مؤذن گوید اشهد ان لا اله الا الله نود هزار فرشته به‌او رحمت فرستند و برایش آمرزش جویند و روز قیامت در سایه عرش باشد، تا حساب خلائق تمام شود و در گفتار اشهد ان محمداً رسول‌الله ثوابش را چهل هزار فرشته بنویسند، هر که محافظ صف اول جماعت باشد و همیشه تکبیر اول را درک کند و مسلمانی را نیازارد خدا به او اجر همه‌ی مؤذن‌ها را در دنیا و آخرت بدهد». (امالی شیخ صدوق ص۴۳۲)

اهمیت نماز جماعت صبح و عشاء

۱۸) پیامبر گرامی اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرموده‌اند: «هر کس نمازهای عشاء و صبح را با جماعت بگذارد، در پناه خدای عزوجل قرار می‌گیرد». (روضه‌الواعظین ج ۲)

۱۹) روزی پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نماز صبح گزاردند و چون نماز تمام شد روی به اصحاب خود فرمودند و سؤال کردند: «آیا فلان و فلان در نماز حاضر شده‌اند؟» گفتند: «نه» پرسیدند: «آیا آنان در سفرند؟» گفتند: «نه» فرمودند: «همانا حضور در هیچ نمازی بر منافقان سخت‌تر از حضور در نماز صبح و عشاء نیست و اگر آنان فضیلت این دو نماز را بدانند، اگر با سختی هم باشد حاضر می‌شوند». (من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص۳۴۳)

اثرات حضور در مسجد

زیارت خدا

۲۰) خداوند متعال در حدیث قدسی می‌فرماید: «خانه‌های من در زمین همان مساجد است که برای اهل آسمان می‌درخشند، آن‌گونه که ستارگان برای اهل زمین می‌درخشند. خوشا به حال آنان که مساجد را خانه‌ی خویش قرار داده‌اند، خوشا به حال بنده‌ای که در خانه‌ی خویش وضو می‌گیرد، آن‌گاه مرا در خانه‌ام زیارت می‌کند! آگاه باشید که بر زیارت شونده لازم است که زائر خویش را بزرگ شمرده و به وی احسان نماید. کسانی را که در دل تاریکی شب به سوی مساجد گام‌برمی‌دارند به نوری درخشان در روز قیامت، بشارت دهید». (وسائل‌الشیعه ج ۱ ص۲۶۸)

مؤمن است

۲۱) رسول اکرم صلی‌الله علیه وآله وسلم با اشاره به آیه ۱۸ سوره توبه فرموده‌اند: «هنگامی که دیدید مردی بر رفت و آمد به مسجد مداومت می‌کند وی را مؤمن بدانید. خداوند متعال می‌فرماید: إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ – تنها آنان که ایمان به خداوند دارند، مساجد خدا را آباد می‌کنند». (مستدرک ج ۳ ص۳۶۲)

تسبیح زمین

۲۲) امام صادق علیه‌السلام فرمود: «کسی که به سوی مسجد گام برمی‌دارد، بر هیچ خشک و تری پا نمی‌گذارد مگر این که از زمین اول تا هفتم برای او تسبیح می‌کنند». (وسایل‌الشیعه ج ۳ ص۴۸۳)

هشت فایده بزرگ

۲۳) امیرالمومنین علی علیه‌السلام مکرر این حدیث را فرموده‌اند: «انسانی که به مسجد رفت و آمد می‌کند یکی از امور هشت‌گانه نصیب او می‌شود:

- برادر ایمانی که در مسیر خداوند از او استفاده کند.
- علم و دانشی نو و تازه
- فهم و درک آیه‌ای از قرآن
- شنیدن سخنی که او را به هدایت رهنمون باشد.
- رحمتی که انتظار آن را از جانب خداوند می‌کشد.
- سخنی که او را از گمراهی و هلاکت باز دارد.
- ترک گناه به سبب خشیت و ترسی که از خدا، در سایه‌ی آمد و شد به مسجد به قلب او وارد شده
- ترک گناه به خاطر حیا از برادران ایمانی که در مسجد با آنان آشنا شده است». (من‌لایحضره‌الفقیه ج ۱ ص۲۳۷)

عشق به مسجد

خداوند در آیه ۱۶۵ سوره بقره می‌فرماید: کسانی که ایمان دارند به شدت خداوند را دوست دارند: « وَ الَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ». پس هر کس کسی را فوق‌العاده دوست داشته باشد، تمام متعلقات او را نیز دوست خواهد داشت. از این‌رو مسجد که خانه خداست را نیز باید به شدت دوست داشته باشد.

۲۴) خداوند در حدیث قدسی معراج خطاب به پیامبر اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می‌فرماید: « هر کس بگوید من خدا را دوست دارم، دوست من محسوب نمی‌شود مگر این‌که صفاتی داشته باشد و یکی از آن صفات این است که: مسجد را خانه‌ی خویش قرار دهد» (ارشادالقلوب ج ۱ ص۲۰۵) *که مسجد را خانه‌ی خویش قرار دادن کنایه از آن‌س شدید و عشق و علاقه‌ی قلبی به مسجد و حضور در آن است.*

۲۵) حدیثی از رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نقل شده است که مؤید همین مطلب است. ایشان فرموده‌اند: «کسی که خداوند متعال را دوست دارد، باید مرا نیز دوست داشته باشد و هرکس به من محبت می‌ورزد باید نسبت به خاندانم نیز محبت داشته باشد. من در میان شما دو چیز گران‌قدر یعنی کتاب خدا و خاندانم را به‌جای می‌گذارم. هر کس که عترتم را دوست داشته باشد باید قرآن را نیز دوست داشته باشد و دوست‌دار قرآن باید دوست‌دار مساجد هم باشد، چرا که مساجد محضر و خانه‌های خداوند است که خود فرمان به برپایی آن‌ها داده و آن‌ها را مبارک گردانیده است. مساجد فرخنده و اهل آن نیز فرخنده‌اند. مساجد و اهل آن هر دو آراسته و محفوظند. اهل مسجد هنوز در حال نماز هستند که خداوند حوائج آنان‌را رفع می‌نماید و آنان در مسجدند و خداوند پشتیبان و یاور آن‌هاست». (مستدرک‌الوسائل ج ۳ ص۳۵۵)

برترین‌های هر جمع

۲۶) امام صادق علیه‌السلام به فضل‌بن‌عبدالملک فرمود: «ای فضل، از هر جمعی تنها آنان که از همه برترند و به منزله‌ی الگو برای گروه خویش هستند به مسجد می‌آیند و از اهل هر خانه‌ای تنها برگزیدگان آن‌ها به مسجد می‌آیند». (وسایل‌الشیعه ج ۳ ص۴۷۷)

وارد شدن به بهشت همراه صدیقین و شهدا

۲۷) از همان حضرت نقل شده است: «پذیرفتن دعوت مؤذن کفاره‌ی تمامی گناهان است و گام برداشتن به سوی مسجد، اطاعت نمودن از خداوند و پیامبر اوست و هر کس خداوند و پیامبرش را اطاعت نماید خداوند او را همراه صدیقین و شهدا به بهشت وارد خواهد کرد. چنین شخصی در بهشت رفیق داود(علیه‌السلام) است و ثوابی مانند ثواب او دارد». (مستدرک‌الوسائل ج ۳ ص۳۶۵)

پذیرایی با مغفرت

۲۸) رسول اکرم صلی‌الله علیه وآله وسلم فرمود: «مساجد بازاری از بازارهای آخرت است. از کسانی که به آن وارد می‌شوند با مغفرت پذیرایی می‌شود و هدیه‌ی آنان بهشت است». (مستدرک‌الوسائل ج ۳ ص۳۶۱)

دوست داشتنی‌ترین

۲۹) رسول‌خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم از جبرئیل پرسید: «کدام مکان‌ها نزد خداوند محبوب‌تر است» (وسایل‌الشیعه ج ۳ ص۴۳۳) جبرئیل عرض کرد: «مساجد و دوست داشتنی‌ترین اهل مسجد نیز کسی است که قبل از همه به مسجد داخل و پس از همه از مسجد خارج می‌شود».

پرچمداران قیامت

۳۰) در حدیث دیگری آن‌حضرت به ابوذر فرمود: «ای ابوذر خوشا به حال پرچمداران روز قیامت که پرچم‌ها را به دوش برگرفته و پیش از دیگران به بهشت وارد می‌شوند. آنان همان کسانی هستند که در سحرگاهان و دیگر اوقات در رفتن به مساجد بر دیگران پیشی می‌گیرند». (وسایل ج ۳ ص۴۳۳)